

Täysistunto

Keskiviikko 22.5.2024 klo 14.00—18.26

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 50/2024 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia, ja jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Purra, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.16 Valtiovarainministeri Riikka Purra (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toinen veroasia perään, vähän monimutkaisempi ja suurempi kuin edellinen. Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolakia ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia. Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön muun muassa yhteistä arvonlisäverojärjestelmää koskevan direktiivin pienten yritysten erityisjärjestelmää koskeva muutos eli neuvoston direktiivi yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin muuttamisesta pienten yritysten erityisjärjestelmän osalta.

Tämän esityksen keskeisenä tavoitteena on parantaa pienyrityksiin sovellettavan verojärjestelmän taloudellista tehokkuutta. Tavoitteena on myös yksinkertaistaa verojärjestelmää sekä pienyritysten että Verohallinnon kannalta vähentäen näiden hallinnollista rasitusta ja yhdenmukaistaa pienyrityksiin sovellettavaa verojärjestelmää. Tavoitteena on lisäksi parantaa verojärjestelmän neutraalisuutta. Esityksellä edistetään pienyritysten kasvua ja niiden harjoittaman rajat ylittävän kaupan kehitystä Euroopan unionin sisämarkkinoilla.

Arvoisa puhemies! EU-oikeuden mukaisesti verovelvollisuuden alarajaan liittyvä huojennus poistetaan. Muutos edistää verojärjestelmän taloudellista tehokkuutta, alentaa pienyritysten hallinnollista taakkaa sekä tehostaa Verohallinnon toimintaa. Lisäksi se yhdenmukaistaa eri jäsenvaltioissa sovellettavia järjestelmiä. Verovelvollisuuden alarajan määrittelyä yhtenäistetään EU-oikeuden mukaisesti. Väärinkäytösten estämiseksi ja vähäisen toiminnan verottomuuden tarkoituksen toteutumiseksi verottomuuden edellytyksenä otetaan huomioon elinkeinonharjoittajan liikevaihto nykyistä pidemmältä aikaväliltä. Kuluvan kalenterivuoden lisäksi otettaisiin huomioon edeltävän kalenterivuoden liikevaihto.

Esityksen mukaan myyjä ei ole verovelvollinen, jos tilikauden liikevaihto on enintään 15 000 euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksensa perusteella merkitty verovelvolliseksi. Ehdotettu sääntely vastaa pienyritysdirektiivin mukaisesti korvatus arvonlisäverodirektiivin 284 artiklan 1 kohdan ensimmäistä alakohtaa. Kyseisen kohdan mukaan jäsenvaltiot

Pöytäkirjan asiakohta PTK 53/2024 vp

voivat myöntää verovapautuksen sellaisten niiden alueelle sijoittautuneiden verovelvollisten kyseisellä alueella suorittamille tavaroiden luovutuksille ja palvelujen suorituksille, joiden tällaisten luovutusten ja suoritusten vuosittainen liikevaihto jäsenvaltiossa ei ylitä kyseisten jäsenvaltioiden vapautuksen soveltamiseksi vahvistamaa raja-arvoa.

Arvoisa puhemies! Verovelvollisuutta koskeva raja-arvo on esitetty 15 000 euroon tilikauden liikevaihdon osalta sen perusteella, että korkea raja-arvo vääristäisi liiketoiminnan rakenteita, kun toimijat saattaisivat alkaa pyrkiä pitämään liikevaihtonsa keinotekoisena alhaisena kyseisen rajan tuntumassa ja rajaveroaste nousisi merkittävästi. Alhaista raja-arvoa puoltavat lisäksi yleiset harmaan talouden torjunnan tavoitteet. On hyvä, että arvonlisäverovelvollisuuden piiriin kuuluu lähtökohtaisesti mahdollisimman laaja joukko yrityksiä.

Monissa verokkimaissamme alaraja on vastaavalla tasolla, jopa alempana. Esimerkiksi Ruotsissa raja on 8 000 euroa, Tanskassa 6 700 euroa. Alankomaissa, joka myös näissä asioissa monesti on kanssamme samanmielinen, alaraja on 20 000 euroa.

Alarajahuojennuksen poistaminen lisää valtion arvonlisäverotuottoa vuositasolla noin 80 miljoonaa euroa. Lisäksi se vähentää ansio- ja pääomatuloveron tuottoja, koska alarajahuojennus on tuloverotuksessa veronalaista tuloa. Tuloverotuksessa tämä vaikutus toteutuisi pääasiassa jo vuonna 25, mutta arvonlisäverotuksessa vasta seuraavana vuonna. Kun katsotaan kokonaisuutta, muutoksen arvioidaan vähentävän verotuottoja 13 miljoonaa euroa vuonna 25, mutta sitten seuraavasta vuodesta alkaen täysimääräinen verotuottovaikutus on noin 59 miljoonaa euroa verotuottoja kasvattava. Tämä alarajahuojennuksen poistaminen alentaa Verohallinnon kustannuksia, mutta taas tämä rajat ylittävän verottomuuden käyttöönotto lisää niitä.

Verovelvollisuuden alarajan soveltamista yhtenäistetään EU-oikeuden mukaisesti siten, että velvollisuus rekisteröityä takautuvasti verovelvolliseksi ajalta ennen alarajan ylittämistä poistetaan. Velvollisuus suorittaa veroa alkaa vasta verovelvollisuuden alarajan ylittämisaikankohdasta. Elinkeinonharjoittajaa ei siten voitaisi enää merkitä rekisteriin takautuvasti. Muutos tekisi verottomuuden soveltamisesta helpommin ennakoitavaa ja yksinkertaistaisi verojärjestelmää sekä verovelvollisten että Verohallinnon kannalta.

Arvoisa puhemies! Kansallinen pienyritysten verovapaus laajennetaan EU-oikeuden mukaisesti koskemaan toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneita elinkeinonharjoittajia, eli tämä rajat ylittävä verovapaus. Muutos parantaa verotuksen neutraalisuutta ja edistää rajat ylittävää kauppaa. Suomessa vähäisen toiminnan verottomuus laajenisi koskemaan sellaisia ulkomaisia elinkeinonharjoittajia, joiden liiketoiminnan kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa mutta joilla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa. Verottomuuden edellytyksenä olisi, että elinkeinonharjoittajan vuosittainen liikevaihto unionin alueella olisi enintään 100 000 euroa. Vähäisen toiminnan verottomuus koskisi edelleen, jatkossakin myös sellaisia ulkomaisia elinkeinonharjoittajia, joiden liiketoiminnan kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa ja kiinteä toimipaikka Suomessa. Nykyisestä poiketen näitä elinkeinonharjoittajia koskisi edellä mainittu unionin liikevaihdon 100 000 euron suuruinen enimmäisraja. Vastaavasti ne elinkeinonharjoittajat, joiden kotipaikka on Suomessa, olisivat oikeutettuja soveltamaan tätä verovapautta muissa EU:n jäsenvaltioissa.

Arvoisa puhemies! Verottomuuden soveltamiseksi yhdessä tai useammassa EU:n jäsenvaltiossa elinkeinonharjoittajan tulee rekisteröityä rajat ylittävää vapautusta koskevaan erityisjärjestelmään vain yhdessä jäsenvaltiossa eli sijoittautumisjäsenvaltiossa. Suomessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 53/2024 vp

kotipaikan omaavat elinkeinonharjoittajat tunnistaustuvat Verohallinnon ylläpitämän erityisjärjestelmän rekisteriin.

Nämä muutokset tulisivat voimaan 1.1.2025. Esitys liittyy vuoden 2025 talousarvioesitykseen. Sitä ei kuitenkaan ole tarkoitettu käsiteltäväksi talousarvion yhteydessä vaan näin erillisenä esityksenä. Ehdotetut lait on tarkoitettu hyväksyttäväksi ja vahvistettaviksi mahdollisimman pian, jotta erityisjärjestelmän toimeenpano Verohallinnossa helpottuisi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Sitten mennään keskusteluun. Edustaja Viitanen.

15.23 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä arvonlisäveron alarajan huojennus koskee noin 80 000 yritystä ja heikentää näin ollen pienten yrittäjien ja yritysten asemaa. Tämä on hyvin huolestuttavaa, ja minä ajattelisin niin, ministeri, että tässä yhteydessä olisi ollut varmasti hyvä harkita sitä, että samaan aikaan tätä huojennuksen alarajaa olisi nostettu siitä nykyisestä 15 000:sta. Eli siis direktiivi antaisi mahdollisuuden nostaa sitä aina 85 000:een asti, ja esimerkiksi VATT on vuonna 2016 arvioinut, että ihanteellinen alaraja Suomen olosuhteissa olisi 32 000 euroa, ja myös tällä lausuntokierroksella Verohallinto on lausunnossaan todennut, että alaraja tulisi nostaa 25 000 euroon. Eli olisi varmasti hyvä ja perusteltua harkita tässä yhteydessä alarajan nostamista esimerkiksi vaikkapa 30 000 euroon. Se helpottaisi nyt sitten niiden pienten yrittäjien ja yritysten asemaa, mikä nyt sitten tämän esityksen mukaan selkeästi heikkenee.

Puhemies! Haluan tässä yhteydessä nostaa esiin myös taiteen ja kulttuurin luovat alat. Siellä on tuotu esiin huoli, että heitä ei tässä lausuntokierroksella kuultu. Me olemme verojaostossa kyllä tehneet päätöksen — mikä on hyvä — että pyydämme KULTA ry:ltä lausunnon, mutta tämä esityshän koskee mitä suurimmassa määrin myös näitä luovan alan toimijoita ja pieniä yrittäjiä. Ja siellä tätä pidetään kyllä hyvin kohtuuttomana tähän tilanteeseen nähden, kun muutenkin hallitus leikkaa kulttuuribudjettia, hallitus nostaa näitä madallettuja arvonlisäverokantoja ja monta muuta heikennystä tulee tälle alalle. Siellä ollaan kovin, kovin huolissaan tästä asiasta ja toivotaan niin ikään, että tätä verotuksen alarajaa tässä yhteydessä tarkistettaisiin ylöspäin. Tämän terveisin haluaisin kyllä tässä ottaa esille.

Haluaisin lopuksi viitata myös siihen, että ei sekään ole kovin hyvä uutinen, että hallitus päätti nyt yleisestikin korottaa tätä arvonlisäveroa historiallisen nopealla kertakorotuksella. Se myöskin heikentää niin kuluttajan kuin sitten näitten pienten yrittäjien asemaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela, Minja.

15.26 Minja Koskela vas: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessähän on kyse pienyrittäjien arvonlisäveron alarajahuojennuksen poistamisesta eli heikennyksestä pienille yrityksille. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jos liikevaihto on 15 000—30 000 euroa, niin osan alveista on aiemmin voinut saada hakemuksesta jälkikäteen takaisin, ja näitä yrityksiä on kymmeniätuhansia. Kun tämä huojennus poistetaan, se heikentää niiden yritysten kannattavuutta, jotka sitä nyt saavat, ja vaikutus on ennen kaikkea pienyrittäjien toimeentulon heikentyminen. Siitä tässä on kyse. Tyypillisesti kyseessä on henkilöyrittäjä, joka tekee hommiaan toiminimellä tai yhden henkilön osakeyhtiöllä.

Sitten on huomionarvoista minusta se, että direktiivi ei sulje pois sitä, että tätä arvonlisäverovelvollisuuden alarajaa korotettaisiin, mikä taas helpottaisi pienyrittäjien asemaa. Eli

Pöytäkirjan asiakohta PTK 53/2024 vp

nyt kannattaisi korottaa tätä alv-velvollisuuden alarajaa ja kompensoida sillä tämä huojenuksen poisto. Tämä on ollut asia, mitä vasemmistoliitto on esittänyt jo pidemmän aikaa, että alaraja nostettaisiin 30 000 euroon. Nyt tämä meidän esitys on vielä aiheellisempi, koska tämä esitys, mitä tässä nyt käsitellään, on nähdäkseni suoraan sanottuna pienyrittäjävihamielinen.

Arvoisa puhemies! Tässä lausuntokierroksella muun muassa Verohallinto, Veronmaksajain Keskusliitto, EK, Suomen Yrittäjät ja Suomen hiusalan ammattilaiset ja yrittäjät esittivät, että tätä alarajaa korotettaisiin pienyrittäjien tilanteen helpottamiseksi, ja hallitus on sivuuttanut nämä toiveet. Näiden kärsijöiden joukossa on paljon, kuten edustaja aiemmin totesi, esimerkiksi kulttuurialan toimijoita ja muita klassisia pienyrittäjäaloja, kuten parturi-kampaamoihmissä, joille tämä korotus on erityisen haitallinen.

Todella toivoisin, että tätä pohdittaisiin vielä uudestaan. Tämä on todella haitallista pienille yrityksille ja niille yrityksille, jotka jossain vaiheessa voisivat kasvaa ja työllistää enemmän ihmisiä, mutta nyt tässä viedään kyllä kasvamisen kannusteita pois.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä.

15.28 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! 35 vuotta yrittäjänä toimineena ajattelen näin, että istuvan hallituksen ohjelmassa on monia yrittäjämyönteisiä kirjauksia, onhan pääministeripuolueena kokoomus, joka tunnetaan yrittäjäpuolueena. Ja tämä on tietysti hyvä asia. Olemme keskustassa aivan samaa mieltä, että yrittäjyyteen pitää kannustaa. Yrittäjät muodostavat talouden moottorin.

Hallituksen yrittäjyyslinja on viime viikkoina saanut kyllä vakavia kolhuja siipeensä. Erityisesti pienyrittäjät ovat tällä hetkellä ihmeissään ja syystäkin.

Nyt käsittelyssä on hallituksen esitys, jossa EU-direktiivistä johtuen joudutaan poistamaan arvonlisäveron alarajahuojennus. Tämä on ollut verohelpotus niille yrityksille, jotka kuuluvat alv-rekisteriin ja joiden tilikauden liikevaihto on alle 30 000 euroa. Alle 15 000 euron liikevaihdosta huojennus on koskenut koko arvonlisävero-osuutta. Tämä tulee nimittäin iskemään todella kipeästi. Alarajahuojennusta haki vuonna 2023 kaikkiaan 80 000 yritystä. Niistä 50 000 yritystä jäi alle 15 000 euron.

Arvoisa puhemies! Direktiiville emme voi mitään, mutta hallituksen pitäisi ehdottomasti kompensoida muutos siten, että arvonlisäverovelvollisuuden alaraja nostetaan 30 000 euroon. Näin pienyrittäjät pystyisivät saamaan kohtuullisen toimeentulon. Tätä keskusta esittää omassa vaihtoehdossaan. Tätä esittää myös Suomen Yrittäjät. Jopa Verohallinto esittää alarajan nostoa 25 000 euroon. Asiantuntijoiden mukaan 30 000 euron raja ei aiheuta kilpailuvääristymää. EU-maissa taso on keskimäärin 35 000 euroa.

Ja kun puhutaan rahasta, alarajahuojennuksen poisto lisää valtion verotuloja noin 80 miljoonaa euroa. Alarajan korottaminen huojennuksen ylärajaa vastaavaksi 30 000 euroon vähentäisi arvonlisäverosta tuloja 45 miljoonaa. Kompensoinnin jälkeen saamapuolelle jäätäisiin kuitenkin 35 miljoonaa euroa. Hyvä hallitus, eikö teidän kannattaisi tarttua tähän?

Arvoisa puhemies! Yrittäjien kannalta huonot päätökset eivät jää tähän. Kehysriihessä hallitus päätti korottaa yleisen arvonlisäveron Euroopan toiseksi korkeimmaksi 25,5 prosenttiin. Vaikka hallituksessa on vähätelty tämän vaikutusta, kyse on merkittävästä asiasta monille, varsinkin pienyrittäjille. Toiseksi kehysriihessä päätettiin leikata kotitalousvähennystä rajusti, vaikka oppositiossa ollessaan kokoomus halusi korottaa kotitalousvähennys-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 53/2024 vp

tä ja vähentää näin harmaata taloutta. Kolmanneksi 10 prosentin kantaa taas nostetaan 14 prosenttiin hallitusohjelman mukaisesti. Siinä on lääkkeiden lisäksi runsaasti työllistäviä ja koronasta kovasti kärsineitä aloja, kuten matkailu, joukkoliikenne, liikunta ja kulttuuri.

Arvoisa puhemies! Minusta hallituksen täytyy nyt pystyä parempaan. Hallituksessa viestitään koko ajan, että Suomi nousee vain työllä ja yrittäjyydellä, aivan oikein. Eikö olisi siis kohtuullista ja oikeaa, että tätä hyvää tavoitetta ei omilla toimilla vaikeuteta? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Poutala.

15.32 Mika Poutala kd: Arvoisa puhemies! Hallituspuolueen edustajana täällä luonnollisesti olisi kohteliasta ja hyvä suitsuttaa ja kehua hallituksen esityksiä, mutta valitettavasti nyt on hieman kriittiset silmälasit päällä. Nyt puhutaan siis arvonlisäveron alarajan huojennuksen poistosta, mikä on jälleen hieno — tai siis itse asiassa huono — esimerkki siitä, miten Euroopan parlamentti sekaantuu jäsenvaltioiden omiin, vielä suhteellisen pieniin asioihin.

Asia koskettaa siis nimenomaan yksinyrittäjiä ja mikroyrityksiä, jotka ovat juuri kärsineet tästä yrittäjän eläkevakuutus-, YEL-vakuutusudistuksesta. Tässä samassa kategoriassa nähdään myös todella paljon konkurssseja tällä hetkellä.

Suomessa on noin 80 000 yritystä tai yrittäjää, joiden liikevaihto on alle 30 000 euroa. Arvonlisäveron osalta on ollut käytössä niin sanottu alarajahuojennus, joka tarkoittaa 15 000—30 000 euron väliin sijoittuvan liikevaihdon osalta arvonlisäveron maksamista osittain takaisin yrittäjille. Tämä mekanismi on toiminut progressiivisesti ja on tämän takia ollut kannustava liikevaihdon kasvattamisen suhteen. Arvonlisäverohuojennuksesta apua saavien yrittäjien määrä on noin 35 000—40 000 henkilöä tai yritystä. Huojennuksen poisto koskettaa ainakin 150:tä toimialaa.

Huojennus poistuu siis vuonna 2025 EU-lainsäädännön johdosta. On hieman erikoista, että huojennus kielletään mutta alarajan saa jokainen itse päättää. Kun huojennus poistuu, tulee se muodostamaan selkeän kannustinloukun liikevaihdon kasvattamisen suhteen. Kaiken lisäksi alarajan suuruus on paljon merkittävämpi asia tasapuolisuuden kannalta EU-alueella.

Valtiovarainministeri Purra mainitsi muutamia alaraja-arvoja muutamissa maissa. Itse ehkä korostan siellä toisessa päässä olevia maita, esimerkiksi Ranskassa vuonna 2021 alaraja oli 85 000 euroa ja Italiassa 65 000 euroa samana vuonna. Jos alaraja jää nyt ehdotettuun 15 000 euroon, se lisää arvonlisäverotuottoa arviolta 80 miljoonaa euroa. Samalla se vähentää muita valtion verotuottoja arviolta 21 miljoonaa, joten lopulta valtio hyötyy tästä 59 miljoonaa euroa. Mielestäni olisi fiksua nostaa alaraja niin sanottuun neutraaliin summaan, jolloin valtio ei tästä hyötyisi eikä myöskään häviäisi ollenkaan. Voittajia olisivat pienet yrittäjät ja yritykset. Alaraja asettuisi arviolta noin 24 000—28 000 euron välimaastoon.

Toinen ongelma tässä esityksessä on vähäisen toiminnan verottomuuden uusissa säännöksissä. Ensi vuodesta lähtien vaaditaan kahden eri tilikauden todiste tästä alle 15 000 euron liikevaihdesta, että voi poistua siitä alv-rekisteristä. Ongelma on siinä, että tässä ei huomioida ollenkaan ihmisten ja yrittäjien elämänmuutoksia esimerkiksi opiskelun tai uuden työn suhteen, vaan tämä toisaalta pakottaa yrityksiä ja yrittäjiä jopa lopettamaan toimintansa, vaikka olisi mahdollista tehdä pientä toimintaa. Mutta koska tästä alv-rekisteristä ei

Pöytäkirjan asiakohta PTK 53/2024 vp

pääse noin vaan eroon, vaikka tietää, että jonain vuonna tulee tekemään pienemmän liikevaihdon, niin se ei jatkossa enää onnistu.

Mielestäni Suomen tulisi kaikin keinoin kannustaa ja rohkaista ihmisiä yrittäjyyteen ja jatkamaan sitä yrittäjyyttä, vaikka välillä olisikin vähän pienempiä liikevaihdollisia vuosia. Tämä esitys ei valitettavasti tätä tee, ja toivon todella, että tätä esitystä voidaan vielä arvioida uudelleen ja pohtia, josko näille asioille voisi tehdä vielä jotain.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

15.36 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustajat Mehtälä ja Poutala erinomaisesti analysoivat tätä hallituksen esitystä. Olin itsekkin vähän hämmästynyt, että tämä arvonlisäveron alarajahuojennus poistetaan ja se nimenomaan iskee tällaisiin pieniin yrityksiin, kuten parturit ja monet muut vastaavat yksinään yrittävät henkilöt. Heillehän tämä on aika kamala juttu, mutta ymmärrän toki myös tämän valtion veronkeruun tarpeen ja valtiontalouden tämänhetkisen tilanteen, ei siinä sen kummempaa.

Euroopan unionista tulevia verosääntöjä ja -ohjeita on toki, jos ne direktiiveinä tulevat meille, sovellettava Suomessa meidän oman tapamme mukaisesti, mutta hieman ihmettelen tätä EU-perustetta, jota täällä esitellään. Kun katsoo Euroopan unionin taloudenpitoa ja nyt on luenut tästä elvytyspaketista, miten rahaa siellä on käytetty, niin se ei kyllä vastaa minkäänäköistä edes alhaisinta taloudenpidon tasoa. Rahaa on kylvetty sinne sun tänne, ja olen lähes varma siitä... Kun luin Euroopan unionin tilintarkastustuomioistuimen erään paperin tuossa yhtenä iltana, niin tämä harveneva tukka meinasi nousta pystyyn, että millaista rahankäyttöä on ollut. Jos sieltä yleensä joitakin vero-ohjeita tulee, niin suhtaudun niihin aina suurella varauksella, koska ei näköjään edes hyvä taloudenpito siellä ole levinnyt, ja kun katselee esimerkiksi Italian rahankäyttöä ja sitä, missä kunnossa valtiontalous on siellä, niin jos he noudattaisivat näitä vero-ohjeita, niin uskoakseni Euroopan unionin taloustilanne olisi ihan toista kuin tänä päivänä on, mutta niihin ei juuri voi vaikuttaa. Ainoa asia, johonka voisimme vaikuttaa, on tämän rakkaan isänmaan veroasia, ja tässä on yksi semmoinen kohta, josta toivon, että valiokuntakäsittelyn aikana pohditaan, mitä tälle tulisi tehdä.

Kuten sanoin äsken, ymmärrän tämän valtiontalouden tilanteen ja veronkeruutarpeen, mutta jos näistä jonkunnäköinen kompromissi löytyisi, niin olisin siihen hyvin tyytyväinen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oinas-Panuma.

15.38 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edelliset puheenvuorot ovat olleet kyllä erittäin hyviä.

Minun arvomaailmassani olisi tärkeää se, että me pidettäisiin pienten yrittäjien puolta. Nyt kun te haluatte poistaa yrityksiltä, joilla on alle 30 000 euron liikevaihto, alvin alarajahuojennuksen, niin se on minun mielestäni hyvin kohtalokasta meidän pienille yrittäjille. Tämä kosahtaa aivan suoraan pieniin palvelu- ja matkailualan yrityksiin, kulttuuripuolelle, hierojiin, siivoojiin, kampaajiin ja sivutoimisiin yrittäjiin, joista tosi monet haaveilevat itse asiassa siitä, että voisivat jonain päivänä olla ihan täyspäiväisiä. Jotta meidän Suomi pyörii, me tarvitaan yrityksiä, ja yrittämisen aloittamisen pitäisi olla aina kannattavaa. Tästä ollaan varmasti samaa mieltä, mutta tämä esitys ei yrittämisen aloittamiseen kannusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 53/2024 vp

Valitettavasti pienten yritysten kiusaaminen tältä hallitukselta ei lopu tähän. Tämän lisäksi te sorkitte sen alvin alarajan, ja se vaikuttaa suoraan niin ikään vaikkapa näihin matkailupuolen yrityksiin, ja nimenomaan pieniin semmoisiin. Veroesityksenne ovat monelta osin minun mielestäni epäloogisia, ja kyllähän esimerkiksi se, että edelleenkin kaupasta saa kohta halvempaa kaljaa mutta lääkkeitten hinta nousee, on typerä arvovalinta ja liittyy suoraan teidän esityksiinne.

Ehkä olennaisin kysymys tällä hetkellä kuitenkin on se, minkä takia te haluatte vaikeuttaa pienten yritysten pärjäämistä ja menestymistä. Se on keuhko arvovalinta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Skinnari.

15.40 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Arvoisa valtiovarainministeri, suomalainen on nyt tiukoilla ja rahat ovat tiukassa, ja monelle tämä sivutoiminen yrittäjyys on ollut myös se tulonlähde, millä selvitään kuukaudesta toiseen. Monelle se taas on ollut ainoa tapa työllistyä. Ja kun palkalla ei tule toimeen, niin jotain on pakko tehdä. Ja siksi tämä esitys... Sinänsä ymmärrän tämän 80 miljoonan tulopaineen, mutta en nyt ainakaan löytänyt niitä vaikutusarvioita siitä, mitkä ovat ne menetykset. Tosin tässä moni edustaja käytti sanoja ”neutraali alaraja” ja 24 000—28 000:n tuloa.

Mutta kun katsotaan näitä vaikutuksia, niin kyllähän nämä kohderyhmät ovat erittäin laajoja, etenkin kun mennään vajaatyökykyisiin, omaishoitajiin, erityisalojen osaajiin, sivutoimisiin, osa-aikayrittäjiin, kuten sanoin, lukuisiin järjestöihin ja etenkin kun mennään tuonne maakuntiin, missä ei ole mitään muuta vaihtoehtoa työllistyä, kuten sanoin, kuin perustaa se oma yritys. Ja tietysti monet nuoret — haluan aloittaa yrittäjänä, haluan kokeilla sitä — miettivät, uskallanko.

Tietysti vetoan siis myös valtiovarainvaliokuntaan tässä, joka varmasti sitten kaikessa viisaudessaan katsoo tätä esitystä. Asiahan ei ole uusi, tästä on puhuttu pitkään. Mutta toivon tässä nyt eduskunnalta viisautta, jotta suomalaisille tulisi uskoa yrittää ja perustaa yrityksiä, ja totta kai myös VM:lle sitä tahtotilaa siihen, että kannustettaisiin yrittämään, kannustettaisiin palkkaamaan se ensimmäinen työntekijä, mikä sekin on iso haaste.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Diarra.

15.42 Fatim Diarra vihr: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Arvoisa valtiovarainministeri! Täällä on ollut monia hyviä puheenvuoroja siitä, miten tämä on haitallinen juurikin pienille yrittäjille. Meillä on paljon semmoisia pieniä yrityksiä, missä tehdään vaikka kampaamo- palveluita, tehdään kynsihuoltoa, tehdään muuta, varsinkin monia naisvaltaisia aloja, ja tämä osuu juuri heihin. Siihen kaupan päälle vielä kun nostetaan alvin alarajaa, niin tähän pakottaa nämä toimijat nostamaan hintoja semmoisilla aloilla, missä nytkin jo hinnat ovat niin korkeita, että ihmiset ovat pienituloisuuden ja muutenkin talouden vaikean tilanteen takia vähentäneet käyntiä näissä tärkeissä palveluyrityksissä. Moni näistä vielä toimii kivijaloissa. Kivijalat muutenkin voivat huonosti, ja kivijalat eivät kyllä paremmin ala voimaan ja pysty pitämään yllä elävää kaupunkia, mikäli vielä vaikeutetaan ja hankaloitetaan vuokratuoliyrittäjien, pienten käsityöläisten ja muiden, varsinkin naisvaltaisten yrittäjälajien toimintaa. Olisin toivonut tässä vielä ministeriltä ja hallitukselta harkintaa siitä, miten saadaan ennemminkin pienet yritykset voimaan paremmin, eikä sillä tavalla, että kahdesta eri suunnasta vaikeutetaan pienten yrittäjien toimintaa. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 53/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan vielä tähän edustajien Valkonen ja Wallinheimo puheenvuorot, koska aika on käymässä vähiin, mutta jos sen jälkeen tulee vielä puheenvuoroja, niin sitten katkaisen käsittelyn. — Edustaja Valkonen.

15.44 Ville Valkonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Arvonlisäverovelvollisuuden alarajan muutos liittyy direktiivin toimeenpanoon, joka pakottaa Suomen muuttamaan nykyjärjestelmää. Hyvä puoli tässä on se, että uusi lainsäädäntöehdotus on selkeämpi ja yksiselitteisempi kuin nykyinen liukuva huojennus, ja haaste sitten taas liittyy siihen, että osalla pieniä yrityksiä arvonlisäverovelvollisuus iskee täysimääräisesti verrattuna nykytilaan aikaisemmalla liikevaihtorajalla.

Varmasti kaikki Suomessa ja varsinkin tässä hallituksessa tunnustavat pienyrityäjyyden tärkeän roolin meidän taloudelle, ja on olemassa taloustieteellisiäkin perusteita sille, että nimenomaan yrittäjyyden aloittamista kannustetaan, nimenomaan sitä, että jokainen lähtee ehkä testaamaan liikeideaansa ja lähtee koettamaan, onko yrittäjyyden polku itselle sopiva. Se on varmasti aihepiiri, johon löytyy laaja kannatus.

No sitten meillä ovat valtiontaloudelliset tosiasiat rajoitteena. Mitä korkeammalle alaraja asetetaan, sen suurempi verotuottovaikutus luonnollisesti asialla on. Verojaosto on jo aloittanut asian ennakkokäsittelyn ja tulee tekemään sen huolellisesti, ja totta kai valtiontalouden salliessa mikä tahansa hallitus varmasti tarkastelisi alarajan tasoa, jos valtion taloudellinen liikkumattomuus sen mahdollistaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wallinheimo.

15.45 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Itse asiassa edustaja Valkonen piti äärimmäisen hyvän puheenvuoron siitä, mitä tämä hallitus ajattelee yrittäjyydestä. Mukaava kuulla, että täällä niin vihreät kuin SDP:kin ovat nytten yrittäjien asioilla. [Pia Viitanen: Ollaan oltu ennenkin!] Nimittäin se ei hirveästi viime kaudella näkynyt.

Arvoisa puhemies! Miksi yrittäjät nimenomaan pitävät tästä hallituksesta? Koska heille ovat hyvin tärkeitä julkisen talouden toimet, mitä tällä hetkellä hallitus tekee, ja myös paikallisen sopimisen edistäminen, ja toivonkin, että myös SDP niin kuin vihreätkin ovat tämän yrittäjille äärimmäisen tärkeän hankkeen takana. Madallamme muutenkin työllistämisen kynnystä tässä nyt sitten. Eli kyllä yrittäjät pitävät tätä hallitusta äärimmäisen yrittäjämyönteisenä. On totta, että tässä tulee myös nyt sitten temppuja, esimerkiksi alvin nosto ja näin pois päin, mitä varmasti sielläkin nyt mietitään, miten näihin suhtautua, mutta sitä isoa kuvaa se ei muuta, että tätä pidetään todennäköisesti yrittäjämyönteisimpänä hallituksena pitkiin pitkiin aikoihin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Purra.

15.47 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tästä edustaja Wallinheimon puheenvuorosta on hyvä jatkaa. Haluan nostaa katseen tänne suurempaan kuvaan. Tietenkin meidän toimia, erityisesti mitä tulee veronkorotuksiin, on syytäkin kritisoida. Mikäli ei olisi välttämätöntä, en toisi tänne saliin yhtä ainutta veronkorotusta, sen paremmin arvonlisäverokanta kymppiin kuin ylemmäksikään. Mutta samaan aikaan, juuri kuten muutama edustaja edellä puhui, tämä hallitus on hyvin yrittäjämyönteinen. Me teemme monella eri toimialalla toimia, jotka panostavat siihen, että tässä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 53/2024 vp

maassa on hyvä ja entistä helpompi yrittää, työllistää, investoida ja kasvaa, koska meidän nähdäksemme hyvinvointi tulevaisuudessakin perustuu työnteolle ja yrittämiselle.

Vastaavasti opposition kritiikki arvonlisäverokantojen korottamisesta on tietenkin hyväksyttävää, mutta muistutan tässäkin ottamaan hieman pidemmän matkan näihin yksittäisiin toimiin, nimittäin sen yhdeksän miljardin julkisen talouden sopeuttamisen, johon me olemme sitoutuneita, ja kehysriihessä vielä kolmen miljardin lisätoimet haettiin. Me emme nosta kokonaisveroastetta siitä, mikä se on ollut hallituksen aloittaessa. Me kyllä kiristämme verotusta, arvonlisäverojen ohella muun muassa alkoholin verotusta, tupakan verotusta ja montaa muutakin haittaa. Kaikkiin näihin liittyy ongelmia, olemme niistä hyvin tietoisia.

Mitä tulee tähän esitykseen, niin tosiaan pienyritysdirektiivi poistaa tämän alarajahuojennuksen. Se, miten järkevää Euroopan unionin on tehdä tällaista lainsäädäntöä, on toisen keskustelun aihe, mutta me luonnollisesti olemme siinä tilanteessa, että meidän tätä lainsäädäntöä pitää edistää.

Edustajien kritiikistä suurin osa perustui tähän alarajaan ja sen vaikutuksiin. Kuten puheenvuorossani, esittelyssä, totesin, niin mihin ylipäättänsä raja sitten asetetaan, sillä on aina tietynlaisia negatiivisia vaikutuksia juuri siinä rajan kohdalla. Voidaan nähdä, että korkeampi raja-arvo vääristää ylipäättänsä liiketoiminnan rakenteita niin, että esimerkiksi rajan alapuolella pysyttelevien nimenomaan estää sitä yrityksen toiminnan kasvua. Joka tapauksessa missä ikinä raja onkaan lähestulkoon missä tahansa verossa, sillä on jonkinlaisia vaikutuksia. Mutta noin yleisesti tämä yksinkertaistaa ja yhdenmukaistaa verojärjestelmää ja lisää sen neutraalisuutta ja myös vähentää hallinnollista taakkaa parhaimmillaan.

Vastaavasti olen aivan samaa mieltä niistä negatiivisista huomioista, joita eduskunnassa on esitetty, ja esitystä tarkastellaan seuraavaksi valiokunnassa. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.